

LR Valsts prezidentam Andrim Bērziņam
Pils laukumā 3, Rīgā LV-1900
LR Ministru prezidentam V.Dombrovskim
Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV - 1520
Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai
Jēkaba ielā 11, Rīgā, LV-1811
Izglītības un zinātnes ministram Robertam Kīlim
Vaļņu ielā 2, Rīgā, LV-1050

Par Izglītības un zinātnes ministrijas strukturālajām reformām

Rektoru padomē izskanējusi informācija un publikācijas presē liecina par Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) strukturālām izmaiņām un Augstākās izglītības departamenta reorganizāciju vai likvidāciju, kas varētu mazināt augstākās izglītības lomu valstī kopumā un reģionu attīstībā tai skaitā.

Latvijas reģionu augstskolu konsultatīvajai padomei bažas rada daudzu pieņemto saistību izpilde jau apstiprinātajos dokumentos Eiropas Savienības stratēģijā "Eiropa2020", kas paredz virkni pasākumu, lai stiprinātu cilvēkresursus pārejai uz zinātņietilpīgu ekonomiku. Piemēram, minētā stratēģija paredz, ka līdz 2020. gadam vecuma grupā no 30 līdz 34 gadiem 40 % iedzīvotāju jābūt ar augstāko izglītību. Tas prasa izstrādāt izvērstu politiku, kā piesaistīt augstākās izglītības studijām cilvēkus no nepietiekami pārstāvētām grupām. Arī Eiropas Komisijas (EK) izstrādātajā dokumentā par augstākās izglītības modernizāciju: EK 2011.gada 20.septembra paziņojums „Atbalsts izaugsmei un darbavietām – Eiropas augstākās izglītības sistēmu modernizācijas programma” - ir paredzēta virkne jaunu pasākumu, kas jāveic augstākajā izglītībā. Steidzami jāizstrādā un jāievieš Augstskolu likuma grozījumos paredzētie normatīvie akti un Ministru kabineta (MK) noteikumi, kas saistīti ar jaunās akreditācijas sistēmas izveidi, jauni MK noteikumi par licencēšanu, jauni MK noteikumi par kopīgo studiju programmu izstrādi, kopīgiem diplomiem un citi. Ir uzsākta arī apjomīga visu studiju programmu starptautiska izvērtēšana, lai pārietu uz virzienu akreditāciju. Tā ir tikai neliela daļa no paredzētajām reformām, kuras ir tiešā Augstākās izglītības departamenta pārraudzībā un kuras līdz šim brīdim ir tikai iezīmētas un prasa konkrētu virzību. Rodas iespaids, ka reformu pasākumi ir apzināti, bet to izpilde tiek atlikta jaunu un jaunu reformu gaidās.

Latvijas reģionu augstskolu konsultatīvā padome vērs uzmanību uz Augstākās izglītības departamenta pieaugošo lomu augstākās izglītības attīstībā, ievērojot arī reģionu vajadzības, un nepieciešamību tā stiprināšanai ar pieredzējušu, aktīvai darbībai orientētu personālu, palielinot ierēdņu ar doktora grādu īpatsvaru IZM. Uzskatām, ka IZM īpaša uzmanība jāvērs uz izveidojušos disproporciju starp atbalsta struktūru personālu, kurš ir izteiktā vairākumā (apmēram 2/3), un nozaru departamentos strādājošo personālu (tikai 1/3). Izveidojusies personāla disproporcija neveicina paredzēto reformu realizāciju un būtu jānovērš.

Augstākās izglītības departamenta pārraudzībā un realizācijā jānodod ļoti svarīga jauna joma – augstākās izglītības eksportspējas veicināšana. Latvijā šai jomai nav pievērsta pietiekoši liela uzmanība, kaut

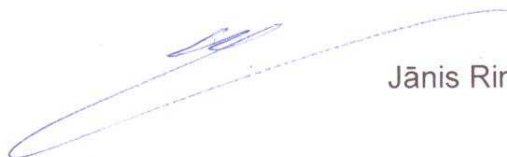
gan skolu abiturientu skaita gaidāmais samazinājums rada asu nepieciešamību aktīvai darbībai šajā virzienā. Ir nepieļaujami tikai konstatēt šo faktu un rekomendēt augstskolu skaita samazināšanu. Reģionu augstskolu pieaugošai lomai eksportspējas veicināšanā jāklūst par nozīmīgu faktoru augstskolu pastāvēšanā un attīstībā. Šīs jomas koordinācijai un realizācijai arvien lielāka nozīme un ietekme būtu jānodrošina ar Augstākās izglītības departamenta stiprināšanu, lai tas varētu uzņemties šo politiku. Arī Latvijas dalība Boloņas procesā paredz, ka dalībvalstīm ir jāizstrādā sociālā atbalsta politika un sava internacionalizācijas stratēģija, kas paredz arī ārpuseiropas valstu studentu piesaisti līdz 5% no studentu kopskaita.

Par strukturālo reformu sasteigto raksturu liecina tādas svarīgas funkcijas neiekļaušana augstākās izglītības redzeslokā un Augstākās izglītības departamenta darbībā kā mūžizglītība. Uzskatām, ka Augstākās izglītības departamenta pārraudzībā būtu jānodod mūžizglītības politikas izstrādes un realizācijas jautājumi.

Latvijas reģionu augstskolu konsultatīvā padome (Daugavpils Universitāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Liepājas Universitāte, Rēzeknes Augstskola, Ventspils Augstskola, Vidzemes Augstskola) iestājas par augstskolu attīstību, ne tikai par konsolidācijas pasākumiem, kuri tagad izteikti dominē IZM politikā un pārraudzībā. Augstākās izglītības departamenta loma minēto attīstības pasākumu rosināšanā, veicināšanā un koordinējošās lomas stiprināšana būtu nozīmīgs atbalsts reģionu augstskolu attīstībā.

Latvijas reģionu augstskolu konsultatīvās padomes vārdā

Liepājas Universitātes rektors

Jānis Rimšāns

Liepājā
2012. gada 6. februārī